NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 26. marca 1853. *List 25.*

Podúk v hmeljoreji.

(Dalje.)

Po obrezovanju pride na versto

raznošba in stavba natiča.

Koli ali rahle za natič po danem popisu pozimi pripravljene se peljejo do hmeljnika in delavci jih raznesejo med hmeljne štore dobro pazljivo, da jih vmes, ne pa na štore ne pokladajo, pa tudi, da jih ne preveč in tudi ne premalo ne nanesejo, ker poznejši donašba ali odnašba veliko časa vzame. Vsako pot naj neseta dva delavca po 6 kolov, tako dolgo, da vse verste štorov dopolnita.

Kadar začnejo hmeljove mladíke iz zemlje bukati, je pravi čas kole postavljati, ker se vidi: kam natič zabiti, brez da bi se odškodovali hmeljovi štori.

Kdor ima velik hmeljnik, in se bojí, da bi ga postavba kolov utegnila zlo muditi, jih zna tudi koj po doveršenem obrezovanju začeti postavljati, pa naj luknjo ravno zraven kupca napravi, kteri hmeljov štor zakriva. Železni drog (štanga), s kterim se luknje delajo, naj bo 4 čevlje dolg in pavc debel, sicer okrogel, spodej špičast, in, od špice gor en čevelj visoko, enak okrogli zagojzdi, zgor 3 pavce debel, naprej se pa spet do pavca debelosti na zgubo stanjša, brez robíča, da se lahko iz zemlje potegne. S tem luknjačem naredí delavec luknjo tikama vštric kupca, pod kterem hmeljov štor tičí, v drugoletnem hmeljniku čevelj in 3 pavce, v večletnem pa čevelj in 9 pavcov globoko, v ktero pride kol ali rahla terdno vsajen. Okoli kola je treba zemljo dobro zabiti, da kol terdno stojí.

Je to storjeno, pride čez malo časa, kakor hitro mladíke dva čevlja dolge odrasejo,

napeljevanje in privezovanje mladík h kolom

na versto. V ti namen se pripravi čevelj dolge režene slame, se preveže v dva do tri pavce debele šope, ki se dobro namočijo, da voljni postanejo, ali pa bičje poparjeno in spet osušeno. Vsak delavec vzame en tako pripravljen šop, ga vtakne za pas ali jermen, ki je zategnjen okoli života; odbere pri vsakterem hmeljnem štoru zmed odgnanih mladík nar lepših in moćnejših čvetero do petero, odterga posamezno vse druge skerbno; iz ostalih se vzame 2 do 3 nar lepših in debelejših, ki se po pedi narazen h kolu privežejo, vselej tako, da se mladíke od desne strani proti levi po kolu ovijajo. Nasproti navite mladíke bi se odvile in padle na tla. Povoza mora biti ohlapno privezana, da se mladíke ne pretisnejo. Povezovanje se pa tako opravlja, da se konci povóz ravno čez mladíko vkup zasukajo in proti kolu preganejo. Po pogodni privezbi se še na tléh ostale mladíke spulijo, da štora ne slabijo.

Kakor hitro so koli postavljeni, in mladíke privezane, pride na versto

okopovanje hmeljnika.

Narpred se vès še poverh ležeči gnoj v jamce zmeče, in z zemljo pokrije, potlej pa celi hmeljnik prekopa, da se plevél zatare in da zemlja bolje dežnico požíra. Odrašene mladíke, ktere se same ne ovijajo, je treba še drugič, včasih tudi tretjič za seženj in tudi za poldrugi seženj visoko od tal privezovati.

Doli viseče mladíke, če so skup zapletene, je treba okoli poldne odplesti, kadar so prevenjene, ne pa zjutraj ali zvečer, ko so čverste, in se lahko odlomijo. Če se pripetí, da še pri narvečji marljivosti verh kake mladíke odletí, je treba na taki mladíki razun enega odrastelka vse druge odlomiti, da ostali z vso močjo naprej rastejo in lep hmelj donašajo. Več odraselkov bi šibko raslo, veliko sence v škodo drugim mladikam delalo, pa nič hmelja ne doneslo.

Mladíke, ko so verh natiča dosegle, odganjajo stranske odraselke. To je zadnji čas vse mladíke, ki so po pervem treblenju odgnale, potergati, in hmeljnik še enkrat okopati, da se plevél s pridom zatare.

Po doveršenem tem delu je treba včasih hmeljnik z lojtrami pregledati, kar je treba, še povezovati, in marljivo paziti, da se stranskih odraselkov kaj ne polomi in tako pridelk ne krati.

(Dalje sledí.)

O zadevah poslov.

(Dalje.)

Tožbe zavolj slabih poslov se slišijo na kmetih ravno tako kakor po mestih, in gotovo je, da so na kmetih ravno tako resnične, kakor po mestih. Pa tudi vzroki so si močno enaki, le s tem razločkom, kar se sploh loči mestjansko življenje od kmečkega. Napake so si med ljudstvom večidel močno podobne, le v unanjih oblikah, v stopnjah višjih ali nižjih itd. najdemo razločke.

Na kmetih se pa vendar manj nravne spačenosti najde, kakor v mestih, ker na deželi je človeštvo vendar še bolj na svoje zemljiše navezano; šege in navade so bolj enojne in proste. Akoravno že tudi na kmetih lišp in šopirnost — poglavna kuga sveta — med posli kraljuje, vendar plačilo, priložnost in druge okoljšine ne pripušajo, da bi se posli tako prevzeli, kakor v mestih.

Znano je pa tudi, da je nar veči del pôslov iz dežele, in rêči smémo, da ženski spol saj večidel nepo-

kvarjen od doma v mesto pride, si službe iskat. Nevedno dekle, ki v mesto pride, ima pervo službo večidel za učilnico celega svojega življenja; kar tù slabega in malopridnega vidi in sliši, se ji globoko v serce vtisne, in če je spervega na več tacih služb zadela, bo vse druge naprej po tem merilu cenila, ker razločka še dobro ne pozná, akoravno v poštenih hišah vse drugač najde. Le prehitro se dekle in fant iz dežele vsih spačenost mesta navadita — in navada je železna srajca! — Hlapca popačijo kmalo njegovi tovarši, ki so že navdani mnozih zvijač in napak; Evinim hčeram pa lepotnija vedno v očí bôde, ker lišpati se jim je že prirojeno; včasih se pa tudi morajo, ker tudi tacih služb se ne manjka, kterim prosta kmečka obleka poslov ne dopade; kmalo se morajo v gosposko obleko preobleči; namest jim overati, da bi celi zaslužek za nečimerne cape ne zapravljali, se jim še večkrat obnošene obleke za dragi denar prodajajo, tedaj nagib poslov k šopirnosti podpirajo, ktera, ako zaslužek ni dostojen, po vsih pripomočkih iše, da bi se zadostilo lišpu. — To je že eden tistih poglavnih vzrokov, da se posli spačijo, ko pridejo v mesto. Slišali smo scer že marsikrat kakošno gospodinjo tožiti zoper nezmerno šopirnost sedanjih poslov, in zdihovati: da nekdaj so časi vsi drugačni bili, da se kaj tacega ni vidilo, da bi se bili posli čez svoj stan nosili! Res je, da se tacih nališpanih poslov kadaj ni vidilo; al — ko bi marsiktera gospodinja, ki tako govorí, sama sebe, svoje svilnato krilo, žametasto jopico, drage špice in zlate uhane pogledala in se spomnila svojega stanu, kaj nek bi mogla po pravíci rêči? Al ni ta napčnost po vsih kotih! Al taka nespodobna noša gospodinje ni pohujšanje posla?

Al tudi na kmete se je zatrosila ta kuga šopirnosti, ki je mati neštevilnih druzih napak, tako, da tisto pismo, ki smo ga brali lani v „Novícah“, ktero so „stare matere iz unega sveta pisale svojim unukinjam na svet“, je bilo skoz in skoz resnično. (Dalje sledí.)

Iz cesarskih postav.

Predpis zastran posesti orožja.

Po §. 17. v našem listu že omenjenega cesarskega patenta od 24. oktobra 1852 je za posest orožja orožni list (Waffenpass) potreben. C. k. ministerstvo je po ukazu od 29. januara t. l. določilo obraz, po kterem naj se po raznih kronovinah orožni listi v tistih deželskih jezicih spisujejo, v kterih se potovanske pisma dajejo. Predpisani obraz je pa sledeči:

Orožni list.

Od Njegovega c. k. apostolskega Veličanstva Cesarja:
Kresija:
dá
so stanom v
dovoljenje, orožje nositi, in sicer:
do

(Dan in leto.) (Podpis kresijskega predstojnika.)

Posnetek iz najvišjega patenta 24. oktobra 1852.

Ti orožni list velja samo za tisto orožje, tisto osebo, tisto namembo in za tisti čas, kakor je v njem povedano, in se mora pred pretekom tega časa zopet ponoviti.

Orožni list velja v povernjenje sicer tudi zunej okraja, za kterega je bil dan; ako pa posestnik orožja še med tem, ko je ti list veljaven, svoje stanovališe v kak drug upravni okraj preloží, mora orožni list v šestih tednih oblastníi ondi pristojni podati, da ga vidira; ako tega ne storí, pride orožni list ob veljavo.

Ako se ti list zgubí, se smé za dvojnik ali duplikat prositi.

Imetnik tega orožnega lista ga more vsigdar pri sebi imeti, kolikorkrat orožje nosi; ako ga nima in ga zalezejo, se mu orožje preci odvzame, in on je dolžan, taisto brez opora oddati.

Orožni list komu druzemu prepušati je prepovedano, in zavoljo tega prelomljenja patenta se kaznuje (štrafuje) ti, ki je orožni list drugemu dal, in tudi uni, ki se ga je poslužil.

(Iz »dežel. vlad. lista, X. del, V. tečaj 1853.)

Kmetijske zastavice.

Druga zastavica v 21. listu se reši lahko iz perve takole: 105 vaganov rèží vaga 8400 funtov; ti se pa (vsled perve vganjke) dajo nadomestiti s 7140 funti ali z 84 vagani pšenice. Ali se vagán rèží po 4 fl. 24 kr., pšenice pa po 4 fl. 48 kr. rajta, se prihrani s pšeničnim kruhom blizo 147 fl.

Tretja zastavica.

Koliko bi imel vagán (mecen) krompirja veljati, ako vagán rèží veljá 4 fl. 24 kr.?

(Za polajšanje prerajta povémo, da 100 funtov rèží toliko tekne (ali hrane v sebi ima) kakor 550 funtov krompirja, in da 1 vagán krompirja 74 funtov vaga).

Slovanski popotnik.

* Svitli Teržaški škof, gosp. dr. Jernej Legat so družtvu sv. Mohora 30 fl. iz obresti tistega kapitala poslali, ki so ga rajni škof Ravnihar za nakupovanje dobrih knjig določili; družtvo Jim bo za ti denar nekaj družtvenih knjig poslalo. Tudi svitli Kerški knezoškof, g. dr. A. Lidmansky so se za poslane knjige lepo zahvalili in družtvu 6 fl. izročili. Gospod minister dr. Bach in gosp. ban Jelačić sta se za jima poslane družtvine knjige zahvalila in naznanila, da iz serca želita, da bi hvale vredno družtvo srečno napredovalo. Gosp. Vacl. Hanka se je za českemu muzeju poslane knjige lepo zahvalil in družtvu poslal vse knjige ondašnjega sl. muzeja.

* Že o teh dnéh bo prišel v Pragi pervi zvezek latinsko-českega in gerčko-českega slovnika na svitlo.

* Ivan Vukmanić je bil v poslednjej seji društva za jugoslavensko povestnico za tajnika izbran.

* Znana povest „Stric Toma“ gospé Stowove ima na svitlo priti v dveh prestavah československih, v Pragi in v Bernu, v prestavi horvaški v Zagrebu, v prestavi serbski na Dunaju, kjer se že tiska, in v Belgradu v lepoznanskem delu Serbskih novin, v prestavi poljskej v Lvovu, v prestavi slovenski v slovenski Bčeli v Celovcu.

* Nekdanji Kanadski škof Lenović je zagotovil obširno delo o stanju keršanskih prebivavcev na Turškem, ki bo to leto na svitlo prišlo.

* Preteklega mesca je umerl znani rusinski pisatelj Balugyansky.

* Dr. Lanyi je spisal v česko-slovenskem narečji: „Dejepis lidstva“ (zgodovíno ljudstva). Pervi del je že na svitlo prišel na Dunaju in velja 1 for. 24 kr.

* Radolinsky je v Budi izdal knjigo pod naslovom: „Sobranie ruskiech propoviedej“ (zbirka ruskih pripovest).

* Društvo matice serbske oglasuje tri darila za najlepše spise sledečega obsežka: 1) Za zgodovíno serbskega naroda; darílo je postavljeno na 60 cekinov; spis se ima poslati najdalje do sv. Petra in Pavla 1854; darílo se bo v velikem zboru naj boljemu delu spoznalo; 2) za stanje gospodarstva v vsih oddelkih; darílo znese 80 cekinov; čas spise pošiljati terpí do 7. januara 1854; razsodilo se bo darílo v glavnem zboru; in 3) kako bi se dale serbske nižje in višje šole najlepši vrediti in tako ohraniti; darílo znese 100 cekinov; spisi se imajo poslati do 7. januara 1854.

* „Zorja Galickaja“ je jela zopet kot lepoznansk in podučen list na dvéh listih v tednu izhajati. Popustila je stare čerke in se popravljenih poprijela. Veljá po pošti 3 for.

* V kratkem bode v Pragi prišel na svitlo pervi zvezek povedk iz Černogore od K. Herloša, prestavljenih v česko od dr. Pichla.

* Znani slikar Adam se je v Černogoro podal, ondi bolj slavne može vpodobiti.

* V Zagrebu pri Županu je prišel na svitlo pervi zvezek „Vienca zabavnoga književstva“ od Vezića. Obseže dvé vesele igri, „Gospodične iz St. Cyra“, in „čaša vode“ iz francoskega prestavljene. Veljá 1 for., po pošti pa 1 for. 14 kr.

* Druzega tečaja pedagogiškega časopisa „Škola“ je prišel pervi dvomesečni zvezek pred nekterimi dnevi na svitlo, ki zapopade mnogo zanimivih sostavkov od dr. Čermaka, prof. Rozuma, dr. Čupraiha.

* V Vilni bo začelo skoraj izhajati verlo važno delo: Zgodovina naukov prirodoslovnih od najstarših časov do 18. veka spisano po ustnem prednašanju slavnega Cuviera iz St. Agé in na poljsko prestavljeno od Gustava Belkega in Aleksandra Kremera, pomnoženo z znanstvi v poljskem jeziku.

* Leon Kuricki je doveršil dolgo povest: „Pocziva szlachta (pošteno plemestvo).

* Fr. Kunjašič, ki je leta 1848 umerl, je zapustil pesem iz 16 pevanj obstoječo pod naslovom „Vratislav“ in več druzih manjših pesem v ilirskem jeziku.

Ozir po svetu.

Deržavopis Turškega carstva.

Turško carstvo v Europi, Azii in Afriki obsežo 43.500 štirjaških milj. Turško europejsko ima 15 milionov in pol, aziatiško 16,050.000, in afrikansko 3,800.000, skupej tedaj 35 milionov in 350.000 prebivavcov.

Ozmanov je v Europi 1,100.000, v Azii 10,700.000, Slovanov 7,200.000, Rumunov 4 mil. Arnautov 1,500.000, Gerkov 1 mil. v Europi, in 1 mil. v Azii, Armenov 400.000 v Europi in 2 mil. v Azii. Po véri je Mohamedanov 3 milione in 800.000 v Europi, 12 milionov in 950.000 v Azii, 3 milione in 800.000 v Afriki; Gerkov in Armencov v Europi 11 milionov in 370.000, v Azii 2 miliona in 366.000; rimskih katoličanov v Europi 260.000, v Azii 640.000; judov v Europi 70.000, v Azii 200.000.

Vojskina moč: deržavna armada se delí na 6 armadnih oddelkov, polovíca je je v službi, polovíca doma. Pri vsakem armadnem oddelku so trije pešni polki, dva polka konjikov in 1 polk delostrelcov. Cela deržavna armada šteje 448.860 vojakov. Brodništvo obstojí iz 74 bark in šteje 25.000 mož.

Dohodkov ima turška deržava 731 milionov piastrov (ali 44 milionov in 848.000 tolarjev), stroškov pa na leto 731 milionov in 800.000 piastrov (ali 44 milionov in 871.000 tolarjev).

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Prema na Notranjskem. V 8. listu „Šolskega Prijatla“ naznanita dva izslužena hobista (?), da sta popotvaje za svojem kruhom skoraj v vsih farnih in podfarnih cerkvah po Gorenskem in Notranjem pri očitnih božjih službah bila, kjer sta orglavce in pevce pretehtovala; — nasledek tega pretresa je očitna pohvala deveterih, in obrekovanje dvéh. Al bi ne bila imenovana hobista modrejši storila, ako bi bila, namesto pretresovati druge, raji za svoj kruh godla, nečemo tukaj razsojevati. Zná biti, da sta godbe mojstra — pravična razsojevavca pa nista, ker sta, kolikor je le nam znano, pohvaljenim tudi orglavca pritisnila, kteri je, po spričbi ravno tako če ne bolj kakor sta onadva v godbi veljavnih mož, manj hvale vreden, kakor orglavec v Premu na Notranjem, kteremu sta breme očitnega osramotenja naložila, kar vse tukajšne prijatle šole (orglavec je tù tudi učitelj) močno žali. Ni nam scer mar, al sta hobista hvale vredne ali nevredne orglavce povzdigovala, — žali nas pa močno, da je od svojega g. fajmoštra in faranov spoštovani orglavec od dvéh nepoznanih ljudí očito ogerdjen, v kterih spisu ne enega dobrega namena, ki bi nju djanje odobril, zaznati ne moremo. Da vse oznanovanje hobistov (?) orglavca na pokvarjene orgle ušesom ugodno igrati prisiliti ne more, je jasno, ko beli dan, kar je bilo hobistomo ravno na Premu temno; da pa tako nepremišljeno razobčenje orglavca samega v serce bode, da mu veselje do cerkvene godbe (ktero skoraj zastonj opravlja) in veselje do šole jemlje, je istina, ktere tudi hobista ovreči ne moreta. — Ne bi se bili nadjali, v zakladu „šolskega prijatla“ tako prederzno zabavljico najti, ktera, naj jo obračamo kakor jo hočemo, od nobene straní ne dobrega namena, ne dobrega vspeha ne zagotovlja. — Toliko v imenu častitega Premskega gosp. fajmoštra in tamošnih faranov v zagovor orglavca v Premu na Notranjem.

Učiteljski prijatelj.

Iz Senožeč 23. sušca. S. Tudi pri nas smo veselje otetbe Njih veličanstva presvitlega cesarja slovesno obhajali. Komaj se dan sv. Jožefa napoči, se zasliši terdi pok doli s starega grada, kamor so sosesčani že poprejšni dan okolj 200 let stari top z velikim trudom pritirali. Ob desetih je bilo v cerkvi velko opravilo z zahvalno pesmijo, h kteremu je velika množica ljudstva privrela. Kaj lepo so pridigovali gosp. fajmošter, in močno je v serce seglo popevanje „cesarske pesmi“. Na večer so bile okna cele vasí osvetljene v veseli spomin slavnega praznovanja. Bog živi Franca Jožefa!

Iz Ljubljane. 15. dan t. m. je bilo v zahvalo srečnega ohranjenja presvitlega cesarja Franc Jožefa tudi v tukajšni oskerbnišnici malih otrok slovesno praznovanje. Bila je namreč v omenjeno zahvalo péta maša pri sv. Florjanu z zahvalno pesmijo, pri kteri je bilo razun malih otrok in častitih gospá zavetnic, tudi veliko druzih dobrotnikov imenovane oskerbnišnice pričijočih; po maši so otroci v oskerbnišnici pred krasno okinčeno podobo premilega cesarja nalaš za to praznovanje zloženo molitev molili, po molitvi pa so zapeli „cesarsko pesem“, ktere so se vsi pričijoči enoglasno vdeležili. Natisnjena molitev je bila med pričijoče v spomin razdeljena, otročičem pa so bile razne darila podarjene.

Novičar iz mnogih krajev.

Razglas pomilostenja, ktero so unidan dodelili presvitli cesor vsim v Mantovsko preiskavo zapletenim Lahom, je bil v Mantovi, Milani in Brešii z nepopisljivim veseljem sprejet. — Za Dunajsko cerkev se je na Dunaji nabralo že čez 457.070 fl. — Vojakom je nar višji ukaz došel, da cesar ne želí, da bi vojaki kaj za napravo nove Dunajske cerkve darovali, ker je njih plačílo tako odmerjeno, da ne morejo lahko kaj dati, in scer so vojaki že mnogokrat o druzih priložnostih svojo vdanost cesarju skazali. — C. k. ministerstvo denarstva je v polajšanje fajmoštrom in kaplanom dovolilo, da vse plačíla, ktere jim iz duhovskega zaklada grejo, zamorejo pri bližnji c. k. davkini vradnii potegovati. — Bivši minister Bruk gré nek zares ko austrianski poročnik v Carigrad, kjer je o sedanjih okoljšinah izverstnega zastopnika Austrie potreba. — Železnico od

Zidanega mosta v Zagreb bojo berž začeli delati, kakor hitro bo vreme za to; veliko kamnarjev (štamcarjev) in navadnih delavcov bo ondi za delj časa dela dobilo; kdor ga hoče, naj se oglasi pri dotični pisarnici na Zidanem mostu. — C. k. deržavnim pravdnijam je od c. k. deželnih nadsodnij naukaz došel, dobro znane zakotne pisače naravnost pred kazensko sodbo poklicati. — Že gré blago iz našega cesarstva v Turške dežele brez cola čez mejo. — Strašno veliko snega je padlo te dní po spodnjem in zgornjem Austrianskem, Ogerskem, Marskem itd., tako da je mnogo cest zametenih; na Dunaji je pretekli pondelk — samo v mestu brez predmestij — 1700 delavcov iz ulic sneg kidalo, kterega so tisti dan 6800 vóz iz mesta peljali. — Za Turčijo je nastopil te dní sila važin čas; o pravdi z Rusom je zares poklical Turk Angleško in Francosko vlado na pomoč, ki ste nanagloma poslale več vojnih bark proti Turčíi. Vladni list francoski vendar upanje daje, da se bo turško-rusovska zadeva brez vojske poravnala; kar pa pravdo o božjem grobu vtiče, pravi list austrianske vlade, se je nadjati, da se bo z lepo rešila, ker „nad grobom Izveličarja bi si imele vse kristianske ljudstva bratovsko roke podati, ne da bi v sveti reči kdo le priložnosti iskal, več dežele si pridobiti“. O malo dnéh se bo zvedilo, kako se bo ti klobčič izmotal. — Spet pravijo nekteri novičarji, da sv. oče ne bo šel Napoleona za cesarja blagoslovit, in če papež ne pridejo, ga bo blagoslovil nadškof Reimski. — V Jeruzalemu je to zimo tako malo deževalo, da na zadnje ni bilo skor nič vode; verč vode, ki derží poltretji bokal, je veljal 4 piastre (22 krajc.); gerški klošter je za velikonočne praznike 35.000 verčev vode iz daljnih krajev za 36.000 piastrov (3600 fl. srebra) kupil; pravijo, da so jo še po ceni kupili.

Iz Černogore od 12. t. m. naznanjajo „Narod. Novíne“ dnevni ukaz, kterega je Omer-paša 1. marca svoji armadi razposlal. Tako se glasí: „Neprestano deževje od tistega časa, ko smo v Bělopavliče došli noter do včeraj, gosta megla in slana v visocih gorah, primorali so me za čas mali ustaviti vojsko proti puntarskim Černogorcem, in povratiti se v bližnje terdnjave, da se armada velicega truda odahne. Vi ste mi priča, da bi morala Černogora danes moja biti, ako nam bil Allah le dva dní vedro nebo podaril (?); le gèrdo vreme je Černogorce do danes rešilo mojega nepremagljivega orožja (?). Ali jez vas zamorem uvériti, da je to še huje za one puntarje; ker, če dalje bodo tako razujzdano živeli, še huje se bo nad njimi razlila jeza slavnega našega padiša, moja in vaša jeza. Po tem bojo oni naš trud plačali z glavami in premoženjem svojim. Vi ste mi priča, da je moje orožje vedno zmagovalo (?) in da je nam bilo gerdo vreme od veče škode ko paloš kervnički. Gotovo je, da so nas napadali Černogorci o nar hujšem vremenu na našem maršu, ker oni so prokleti tolovaji, ki nemorejo dražiti vredjene vojske. Do novih določil ukazujem, da se vsa neredna armada razpustí in v kuče povrati, nizam (redna armada) pa naj se razdelí po mestih in terdnjavah zunaj puntarske Černogore. Kadar Begovi dobijo moje nove ukaze, naj se vsa raja in ljudi (?) vzdignejo ko en mož, da sovražnike (dušmane) naše vere iztrebimo ali podložimo“.

Tako se Omer baha sam sebi, in laže armadi in Arbanii.

Iz ravno tistega dopisa zvémo, da je Omer-paša s silo vzel sebi za ženo neko kristiansko deklè iz Podgorice in jo siloma poturčil. Takošne stvarí nemorejo dolgo terpeti! „Več previre kapa na sve strane“.

Vojvoda Vujatić je zares umerl 9. t. m. v Hercegovini tisto smert, s ktero je umoril grozoviti Omer Ali-pašata. Milovanja vredni Vujatić se je preveč zanašal na sebe, na svojo kulo in pečovje, — in za to je nemilo poginul. Ko bi se bil on v Černogoro preselil, kakor drugi Grahovljani, danes še bi se živ in zdrav bojeval zoper Turke.

Gosp. Stratimirović je osnoval v Černogori žandarmarijo po enakem načinu kakor je žandarmarija austrianska. Dosihmal je zapisanih 30 žandarjev in en četnik. Perjanci černogorski, kteri so knezova straža (garda) imajo na kapi dvé veliki (cirilski) pismenki D. I., to je, Danílo I. (pervi).

12. t. m. so se zbrali v Kotoru knez Danílo, vojvoda Juri i Pero in mnogo veljavniših Černogorcev obiskati gosp. generale Kelnera, Mamula, Desimona in polkovnika ruskega Kovalevskega; ž njimi je bil gosp. Stratimirović.

Knez Černogorski je Grahovljanom ukazal, nikakor napadati Turkov, ker bo vsako silnost ostro kaznoval; če jih Turki žalijo, naj se pritožijo pri starašinstvu, ki jih bo branilo.

Klepec.

(Dalje.)

To rekši, sam verši naproti,
Mladenču vpije te besede:
»Velika hvala, golobradec,
»Da si junake tam ustavil,
»Ki so se hotli umaknuti,
»Predno spoznaše turske sablje.
»Saj celi svet enacih nima,
»Ne brušenih ne tak kovanih,
»I tako smertno ne kaljenih;
»Pa tud junakov tacih nima,
»Ko sokolovi ljute Bosne —
»Gorje mu, kdor jih derzno skuša!«
Mladeneč sliši zabavljico,
Zadela ga je v živo serce,
Vendar odgovora ne dade;
Al huje se razpali jeza,
Al huje iz očí zabliska,
I bolj korak podviza gromen.
Kakor oblaka ob neuri,
Nasprotnimi vetrovi gnana,
Na nebu srečata se černem,
Ko strela se za strelo vtrinja,
Gromeči žarek njune jeze,
Tako zdaj sreča silen silna.
Ko vpervo mahneta junaka,
I porat z ljutim šestopercem
V junaškem boji se objame,
Sta se oba raztreskotala.
Ko v drugo mahneta junaka,
I sabljo sreča kruta sablja,
Po tleh razvenkotajo kosci.
Ko sta se v tretje zaletela,
Terdo sta se, strašno objela,
Kostí ječijo pod rokami,
Podobno hrastu, kadar pada.
Mladenču pa je Bog pomagal.
Od tal visoko Turka dvigne,
Ter ga ob zemljo terdo trešči,
Obedve vojske ste čutile,
Tako je zemlja dergetala,
Tako je padel silni aga.
Življenje sladko ga zapustí,
Mladeneč pa izterga nože,
Izterga agu izza pasa,
Od trupla bledo glavo loči.
Tadaj zavriska knežji tabor,
Popade Turke merzla groza,
Brez uma so se zavertili,
Beže brez uma proti gradu,
Kjer je minulo krohotanje.

(Konec sledí.)

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*